

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

1. AA

2. BB

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

1. AA ska betala en sanktionsavgift om 90 000 kr.

2. BB ska betala en sanktionsavgift om 60 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 150 000 kr och att **BB** ska betala en sanktionsavgift om 100 000 kr.

AA har vidgått att han har genomfört de aktuella transaktionerna på det sätt som Finansinspektionen påstått. Han har medgett att betala en sanktionsavgift, men har gjort gällande att sanktionsavgiften ska bestämmas till ett lägre belopp.

BB har vidgått att han har genomfört de aktuella transaktionerna på det sätt som Finansinspektionen påstått. Han har medgett att betala en sanktionsavgift, men har gjort gällande att sanktionsavgiften ska bestämmas till ett lägre belopp.

GRUNDER M.M.**Finansinspektionen***Överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation*

AA och **BB** har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 17 juli 2017 handlat aktier i bolaget Lammhult Design Group AB med varandra. Transaktionerna har utförts till följd av att **AA** och **BB** i samförstånd med varandra samtidigt lagt köp- och säljorder till samma pris och kvantitet.

AA lade den aktuella dagen kl. 10.22.50 en order om att sälja 125 000 aktier till priset 68,00 kr. Av denna volym var 200 aktier synliga i orderboken medan resterande aktier var dolda. **BB** lade kl. 10.22.57 samma dag en order om att köpa 125 000 aktier till priset 68,00 kr. Ordern omsattes omedelbart mot **AA** säljorder. **AA** ringde kl. 10.24.14 till Carnegie Bank och instruerade banken att lägga en köporder om 125 000 aktier till priset 68,00 kr, varav

200 aktier skulle vara synliga i orderboken och resterande aktier dolda. Ordern lades av Carnegie Bank kl. 10.24.56. **BB** lade därefter kl. 10.25.27 en order om att sälja 125 000 aktier till priset 68,00 kr. Ordern omsattes omedelbart mot den köporder **AA** lagt, och transaktionen allokerades sedan till en depå för vilken **AA** hade fullmakt. Storleken på transaktionerna, totalt 250 000 aktier, var kraftigt avvikande i förhållande till den genomsnittliga dagsomsättningen i aktien under perioden.

Transaktionerna kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång och efterfrågan på aktien. De utförda transaktionerna är därför otillåtna enligt artiklarna 12.1 a och 15 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (marknadsmissbruksförordningen).

Den 14 juni 2018 delgavs **AA** och **BB** varsitt sanktionsföreläggande utfärdade av Finansinspektionen. Varken **AA** och **BB** godkände sitt sanktionsföreläggande.

Sanktionsavgiftens storlek

De yrkade sanktionsavgifterna är såväl proportionerliga som avskräckande.

Finansinspektionen har inte antagit några riktlinjer för beräkningen av sanktionsavgifter vid marknadsmanipulation. Varje bedömning är ett resultat av omständigheterna i det enskilda fallet. Överträdelsen kan i förevarande fall beskrivas som en ”improper matched order”, det vill säga en transaktion som görs i samförstånd mellan två aktörer genom att aktörerna samtidigt eller nästan samtidigt lägger köp- och säljorder till samma pris och kvantitet. I förevarande fall har transaktionerna resulterat i en s.k. egenhandel, eftersom det verkliga ägandet av aktierna inte hade förändrats när

transaktionerna var genomförda. Egenhandel är ett störningsmoment på värdepappersmarknaden som påverkar marknadens integritet.

Egenhandel anses vanligen som en mindre allvarlig form av marknadsmanipulation, om transaktionen inte har gjorts i manipulativt syfte. I detta fall finns ingenting som tyder på att transaktionerna har utförts i ett manipulativt syfte. Oaktat detta har överträdelsen varit allvarlig på grund av att antalet aktier har varit mycket stort och att transaktionerna har utgjort en mycket stor andel av den genomsnittliga dagsomsättningen i aktien. Den genomsnittliga dagliga omsättningen i Lammhults mellan den 2 maj 2017 och den 16 juli 2017 var 10 596 aktier. Genom den i målet aktuella handeln har den totala dagsomsättningen i aktien blivit mycket stor, trots att inga aktier i realiteten bytt ägare, annat än för en kort stund. Transaktionerna har gett en falsk signal till marknaden och därför potentiellt kunnat ge vilseledande signaler om efterfrågan och tillgång på aktien. Till detta kommer att transaktionen är gjord med **BB** som mellanhand, vilket gör den mer svårupptäckt än om den skulle ha varit gjord direkt mellan **AA** egna depåer. Av samtalen mellan **AA** och Carnegie Bank AB framgår att **AA** diskuterade med banken om hur transaktionen skulle kunna genomföras. **AA** borde utifrån dessa samtal och med beaktande av hans erfarenhet av aktiehandel ha förstått att det inte var tillåtet att ”flytta” aktierna med hjälp av en mellanhand genom en på förhand uppgjord transaktion. Transaktionerna har haft potentiella effekter på det finansiella systemet och **AA**, som har tagit initiativ till transaktionerna, har haft en hög grad av ansvar. En något lägre grad av ansvar bör tillskrivas **BB** med hänsyn till omständigheterna kring genomförandet av transaktionerna.

De yrkande sanktionsavgifterna är avsevärt lägre än sanktionsavgifterna i sanktionsföreläggandena med anledning av dels ändrad praxis, dels beaktande av den långa tid som förflutit sedan överträdelsen skedde.

AA*Överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation***AA** har medgett händelseförloppet och de aktuella transaktionerna.*Sanktionsavgiftens storlek*

Händelsen är av engångskaraktär och några konkreta skador har inte påvisats. Någon ekonomisk vinning har inte heller uppkommit. Med hänsyn till detta och då transaktionerna inte skett i manipulativt syfte, att egenhandel är att anse som en minder allvarlig form av marknadsmanipulation och den exceptionellt långa handläggningstiden är det yrkade beloppet oproportionerligt.

BB*Överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation***BB** har medgett händelseförloppet och de aktuella transaktionerna.*Sanktionsavgiftens storlek*

Det har rört sig om en engångsföreteelse utan vinstsyfte och utan manipulativt syfte. Med hänsyn taget till detta, den långa handläggningstiden och den lägre grad av ansvar som Finansinspektionen anser kan tillskrivas honom är det yrkade beloppet oproportionerligt.

UTREDNINGEN

Finansinspektionen har åberopat avsluts- och orderlista, fullmakt, avräkningsnota, avtal om investeringssparkonton och kredit-och förfogandeavtal, avslutslista från

Nasdaq Stockholm över all handel i Lamnhult Design Group AB från och med den 2 maj 2017 till och med den 17 juli 2017, Nasdaq Stockholms handelsregler (avsnitt 4.6.2) och ljudinspelningar av telefonsamtal mellan AA och en anställd på Carnegie.

DOMSKÄL

Tingsrätten har, med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken, avgjort målet utan huvudförhandling.

Utgångspunkter för prövningen

Allmänt om Finansinspektionens möjligheter att ingripa

En överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation prövas enligt 5 kap. 19 § första stycket lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen) genom sanktionsföreläggande. Ett ingripande får enligt 5 kap. 14 § första stycket samma lag bara ske om sanktionsföreläggandet har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Av 5 kap. 19 § tredje stycket kompletteringslagen framgår att om den som sanktionsföreläggandet riktar sig mot godkänner föreläggandet gäller beslutet som ett domstolsavgörande som har vunnit laga kraft. Om ett sanktionsföreläggande inte godkänns inom den tid som anges i föreläggandet får Finansinspektionen enligt 5 kap. 21 § kompletteringslagen väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas. Enligt 6 kap. 3 § kompletteringslagen ska, om inget annat anges i nämnda lag, vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter gälla för talan.

Det finns formella förutsättningar att pröva frågan om sanktionsavgift

De aktuella transaktionerna ägde rum den 17 juli 2017. AA och BB delgavs sanktionsföreläggandet den 14 juni 2018, det vill säga inom den i 5 kap 14 § kompletteringslagen uppsatta fristen om två år från den påstådda överträdelsen. Det framgår av kompletteringslagen att Finansinspektionen, för det fall sanktionsföreläggandet inte godkänns, får väcka talan vid Stockholms tingsrätt. Delgivningen av sanktionsföreläggandet får därför anses ha en preskriptionsbrytande effekt även såvitt avser den efterföljande handläggningen i domstol. Det finns alltså formella förutsättningar att pröva frågan om huruvida sanktion ska beslutas.

Agerandet har utgjort marknadsmanipulation

Genom AA och BB medgivanden och vad som framgår av utredningen i övrigt står det klart att AA och BB har agerat på sätt som påståtts av Finansinspektionen. Förfaranden kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler i fråga om tillgång och efterfrågan på aktien. AA och BB har därför överträtt förbudet mot marknadsmanipulation i artikel 15 i marknadsmissbruksförordningen. Det finns inte skäl att avstå från ingripande på grund av att överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller av andra särskilda skäl. AA och BB ska därför betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Rättsliga utgångspunkter

Av skälen till marknadsmissbruksförordningen och förarbetena till kompletteringslagen framgår att syftet med lagstiftningen har varit att avgiftsnivåerna generellt sett ska höjas och att sanktionsavgifterna måste ha en avskräckande effekt (se prop. 2016/17:22 s. 103 och 225).

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av subjektivt ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, har gjort till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15 §, 16 § och 18 § kompletteringslagen.)

De omständigheter som anges i lagen är dock endast exemplifierande och det ska alltid göras en sammanvägd bedömning av samtliga relevanta omständigheter i den enskilda fallet. Vid den bedömningen ska utgångspunkten vara sådana objektiva omständigheter som är hänförliga till själva överträdelsen. (Se ”Enpetarna I–III” NJA 2020 s. 858.)

Om handläggningen drar ut på tiden är det också något som kan beaktas som en förmildrande omständighet (se prop. 2016/17:22 s. 225).

Högsta domstolen har slagit fast att sanktionsavgiften för handel med små volymer av aktier i form av en begränsad handelsorder på en enstaka aktie som påverkar kursen utan att motsvara verklig förändring av tillgång och efterfrågan som utgångspunkt ska bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr, och att en sanktionsavgift på 70 000 kr utgör ett normalbelopp. Högsta domstolen uttalade samtidigt att den typen av överträdelse i regel är allvarligare än t.ex. egenhandel. (Se ”Enpetarna I–III” NJA 2020 s. 858.)

Bedömningen i detta fall

I förevarande fall har det varit fråga om egenhandel. Ett normalfall av egenhandel bör med utgångspunkt i Högsta domstolens praxis medföra en sanktionsavgift som ligger på en något lägre nivå än 70 000 kr. I förevarande fall har inte påståtts att handeln

påverkat aktiens pris och det har av allt att döma rört sig om en engångsföreteelse. Någon skada är inte påvisad och varken AA eller BB har såvitt framkommit gjort någon vinst till följd av överträdelsen. AA och BB har dock agerat i samförstånd med varandra och samtidigt lagt köp- och säljorder till samma pris och kvantitet. Detta skedde trots att AA har haft vetskap om att det var otillåtet för honom att handla direkt mellan egna konton och måste insett att anlitaandet av BB som mellanhand inte påverkat detta, då transaktionerna i slutänden inte ledde till någon förändring av det verkliga ägandet av aktierna. Handeln har utgjort en mycket stor andel av dagsomsättningen i aktien och varit kraftigt avvikande i förhållande till den genomsnittliga dagsomsättningen i aktien kring denna tid.

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att det finns anledning att bestämma sanktionsavgiften till ett klart högre belopp än vad som skulle kunna ses som ett normalbelopp. Samtidigt konstaterar tingsrätten att handläggningen hos Finansinspektionen har dragit ut länge på tiden. Talan har inte väckts förrän drygt tre och ett halvt år efter överträdelsen, och drygt två och ett halvt år efter det att AA eller BB valt att inte godkänna sanktionsföreläggandena. Detta bör beaktas som en förmildrande omständighet. Sanktionsavgiften bör för AA bestämmas till 90 000 kr, medan den för BB, med hänsyn till hans något lägre grad av ansvar, bör bestämmas till 60 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, bilaga 1, (TR-01)

Domen får överklagas senast den 8 september 2021. Ett eventuellt överklagande ska ges in till tingsrätten men det ska stå i överklagandet att det riktar sig till Svea hovrätt. Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva domen.

Linda Kullberg